

شناسه	مقررات - رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۵/۰۳/۲۵
عنوان موضوع	بررسی آثار اجرایی مصوبه هیأت محترم وزیران (شماره ۱۷۸۸۲/ت/۶۳۷۹۴ه - مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۴) در خصوص آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده ۲۲ قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (موضوع ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح (پروژه) های بزرگ جدید و توسعه ای بزرگ)		
مرجع طرح موضوع	شرکت مهندسی و بازرگانی زمین رهیاب معادن شهداد		
شرح موضوع	با عنایت به مصوبه هیأت محترم وزیران (شماره ۱۷۸۸۲/ت/۶۳۷۹۴ه - مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۴) در خصوص آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده ۲۲ قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (موضوع ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح (پروژه) های بزرگ جدید و توسعه ای بزرگ)، در ردیف ۱۸ این پیوست در خصوص فعالیت های صنعتی و معدنی قید شده است: استخراج کلیه معادن فلزی و کانی غیر فلزی مشمول طرح ارزیابی زیست محیطی می گردد که با عنایت به پیش بینی رشد ۱۳ درصدی معادن در برنامه پنج ساله هفتم توسعه از یک سو و وقفه طولانی ارزیابی زیست محیطی برای معادن مشمول از سوی دیگر، بررسی اثرات اجرایی مصوبه مذکور در دستور کار دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان قرار گرفت. الزام دریافت پروانه بهره برداری معدن به ارائه طرح ارزیابی زیست محیطی برای معادن فاقد واحد فرآوری در محدوده معدن، روند طولانی فرایند اخذ این مجوز به دلیل فقدان زمان بندی مشخص و الزام آور و در نتیجه توقف طولانی مدت پروژه های سرمایه گذاری معدنی و تعلیق صدور مجوز پروانه بهره برداری برای معادنی که کلیه ضوابط فنی و تخصصی را سپری و موفق به اخذ گواهی کشف معدن گردیده اند از یک سو و هزینه بالای اجرای طرح مذکور از سوی دیگر عملاً پروژه های معدنی را از توجیه اقتصادی خارج نموده و سرمایه گذاری در این حوزه را با چالش جدی مواجه نموده است.		
ایرادات و مشکلات مطروحه	- شمولیت استخراج کلیه معادن فلزی و کانی غیر فلزی در خصوص طرح ارزیابی زیست محیطی - الزام دریافت پروانه بهره برداری معدن به ارائه طرح ارزیابی زیست محیطی برای معادن فاقد واحد فرآوری در محدوده معدن - چالش های ایجاد شده برای برخی معادن استان به دلیل الزام معادنی که صرفاً فعالیت استخراجی دارند به ارائه طرح های زیست محیطی و صدور ابلاغیه های تعطیلی از سوی دادستانی محترم - روند طولانی فرایند اخذ مجوز ارزیابی اثرات زیست محیطی و ایجاد وقفه طولانی در فعالیت معادن مشمول: فرآیند بررسی گزارش های ارزیابی زیست محیطی در سازمان حفاظت محیط زیست کشور که به دلیل فقدان زمان بندی مشخص و الزام آور عملاً موجب توقف طولانی مدت پروژه های سرمایه گذاری معدنی و تعلیق صدور مجوز بهره برداری برای معادن شده است که کلیه ضوابط فنی و تخصصی را سپری و موفق به اخذ گواهی کشف معدن گردیده اند و لذا به دلیل طولانی شدن این روند، پروژه از توجیه اقتصادی خارج می شود. - هزینه بالای اجرای طرح مذکور و خارج نمودن فعالیت معدنی از توجیه اقتصادی، عدم تمایل فعال اقتصادی به سرمایه گذاری در این حوزه و در نتیجه عدم امکان تحقق پیش بینی رشد ۱۳ درصدی معادن در برنامه پنج ساله هفتم توسعه کشور		

- گزارش های ارزیابی پس از ارائه به ادارات کل محیط زیست استان، غالباً ماه ها در همان سطح متوقف مانده و سپس وارد چرخه فرسایشی در سازمان حفاظت محیط زیست می شوند. - فقدان پیش بینی مهلت قانون مشخص برای اعلام نظر نهایی، منجر به راکد ماندن سرمایه های ملی در شرایط حساس اقتصادی کشور گردیده است. - اجرای این طرح باعث افزایش هزینه ها و طولانی شدن زمان اجرای پروژه های معدنی می شود: این رویه عملاً صدور پروانه بهره برداری بخصوص مواد معدنی "که نقش بسیار مهمی در توسعه کشور هم به لحاظ ایجاد زنجیره و هم اشتغالزایی دارند" را بشدت زمان بر و متوقف می نماید.	
علی اکبر عبادی- نماینده شرکت مهندسی بازرگانی زمین رهیاب معادن شهداد در جلسه کارشناسی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۲۳، با اشاره به چالش های ایجاد شده برای برخی معادن استان گفت الزام معدنی که صرفاً فعالیت استخراجی دارند به ارائه طرح های زیست محیطی و صدور ابلاغیه های تعطیلی، نیازمند بررسی و تفسیر دقیق قوانین و مقررات است. وی در ادامه افزود در سال های گذشته ابلاغیه هایی در خصوص واحدهای معدنی دارای کارخانه فرآوری صادر شده بود اما اخیراً این موضوع به بخش استخراج برخی معادن نیز تسری یافته است. مدیرعامل شرکت مهندسی بازرگانی زمین رهیاب معادن شهداد ادامه داد در فعالیتهای معدنی، ذات کار با برداشت و جابه جایی ماده معدنی همراه است و در بسیاری از استان های کشور برای معادن صرفاً استخراجی، الزام به ارائه طرح ارزیابی زیست محیطی به شکل فعلی وجود ندارد. عبادی با بیان اینکه پروانه بهره برداری معدن مورد نظر در سال ۱۴۰۳ صادر شده است، گفت در طرح ارائه شده، احداث کارخانه فرآوری در آینده پیش بینی شده و تعهدات زیست محیطی مربوط به آن نیز پذیرفته شده است اما در شرایط فعلی که معدن تنها در بخش استخراج فعال است، الزام به طرح زیست محیطی محل ابهام و پرسش است. وی همچنین به ابلاغیه تعطیلی معدن مس چاه حاجی نهبندان اشاره کرد و گفت این ابلاغیه با استناد به ماده ۱۱۴ صادر شده، در حالی که این ماده قانونی بیشتر ناظر بر واحدهای صنعتی و کارخانه هاست و باید مشخص شود تا چه میزان شامل فعالیتهای معدنی استخراج می شود. وی ادامه داد تاکنون ابلاغ رسمی در سامانه های قضایی یا به صورت کتبی به شرکت نیز ارائه نشده و موضوع از طریق مراجع محلی به اطلاع مجموعه مذکور رسیده است. عبادی در ادامه تاکید کرد و گفت هدف از طرح این موضوع از طریق شورای گفتگو، ایجاد وحدت رویه و جلوگیری از بروز مشکلات مشابه برای سایر معادن استان است تا سرمایه گذاری و فعالیتهای معدنی در چارچوب قانون و با رعایت الزامات زیست محیطی ادامه یابد. وی خواستار بررسی کارشناسی موضوع از سوی دستگاه های مرتبط و ارائه تفسیر روشن از قوانین شد تا ضمن حفظ ملاحظات زیست محیطی، از ایجاد وقفه در فعالیتهای قانونی معادن و سرمایه گذاری های انجام شده جلوگیری شود. عبادی در ادامه با اشاره به اختلاف نظرهای موجود میان دستگاه های اجرایی و فعالان معدنی گفت در برخی موارد، برداشتهای متفاوت از الزامات زیست محیطی باعث شده فعالیت معدن حتی در مرحله استخراج اولیه با چالش یا توقف مواجه شود، در حالی که باید تفکیک دقیقی میان حوزه معدن، منابع طبیعی و محیط زیست وجود داشته باشد. وی با بیان اینکه بخشی از معادن صرفاً در مرحله استخراج فعال هستند و هنوز وارد فاز فرآوری نشده اند، گفت در این شرایط، الزام به تهیه گزارش های پیچیده و زمان بر ارزیابی اثرات زیست محیطی می تواند موجب افزایش هزینه های سنگین، طولانی شدن فرآیند آغاز فعالیت و کاهش صرفه اقتصادی پروژه های معدنی شود. نماینده شرکت مهندسی بازرگانی زمین رهیاب معادن شهداد افزود تهیه گزارش های ارزیابی زیست محیطی در برخی پروژه ها بین یک تا سه سال زمان نیاز دارد و هزینه آن نیز در شرایط فعلی از مبالغ قابل توجهی برخوردار است. موضوعی که باید در سیاست گذاری ها مورد توجه جدی قرار گیرد. عبادی همچنین با اشاره به	جمع بندی جلسه کارشناسی به تاریخ ۱۴۰۵/۰۳/۲۳

اختلاف برداشت‌ها از مفهوم استخراج به تنهایی در مصوبات و ابلاغیه‌ها گفت در حالی که برخی تفسیرها همه فعالیت‌های معدنی را مشمول ارزیابی می‌دانند، فعالان معدنی معتقدند باید میان فعالیت‌های صرفاً استخراجی و واحدهای فرآوری تفکیک روشن‌تری وجود داشته باشد. وی در ادامه با انتقاد از روند توقف برخی پروژه‌های معدنی گفت در مواردی، توقف فعالیت معادن به دلیل مسائل اداری و برداشت‌های متفاوت از قوانین، منجر به ایجاد خسارت برای سرمایه‌گذاران شده و این موضوع نیازمند تعیین تکلیف حقوقی و کارشناسی دقیق است. وی در ادامه افزود پروانه‌های بهره‌برداری با استناد به ضوابط قانونی صادر می‌شوند و فعال اقتصادی بر اساس همین مجوزها وارد فرآیند سرمایه‌گذاری و تجهیز معدن می‌شود، بنابراین تغییر در تفسیر یا اجرای مقررات نباید به توقف ناگهانی فعالیت‌ها منجر شود. عبادی با تأکید بر ضرورت هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی گفت به جای ایجاد رویه‌های متناقض، لازم است سازمان‌های متولی معدن و محیط‌زیست با تدوین دستورالعمل‌های مشترک، مسیر فعالیت‌های معدنی را شفاف و قابل پیش‌بینی کنند تا از بروز چالش‌های حقوقی و اقتصادی جلوگیری شود. وی در ادامه افزود توسعه فعالیت‌های معدنی در خراسان جنوبی نقش مهمی در اشتغال‌زایی، افزایش امنیت اقتصادی و رشد منطقه دارد و هرگونه تصمیم‌گیری در این حوزه باید با در نظر گرفتن اثرات اجتماعی و اقتصادی آن انجام شود. عبادی در ادامه با اشاره به تبعات اجرای برخی بخشنامه‌های مرتبط با الزامات زیست‌محیطی گفت در صورت اجرای گسترده و بدون در نظر گرفتن شرایط میدانی این مقررات، بخش قابل توجهی از معادن استان و کشور با توقف فعالیت مواجه خواهند شد. وی با بیان اینکه اگر برداشت سخت‌گیرانه از بخشنامه‌های اخیر در سطح استان و کشور اعمال شود، پیش‌بینی می‌شود بیش از ۷۰ درصد معادن در معرض تعطیلی قرار گیرند افزود این موضوع می‌تواند تبعات گسترده اقتصادی و اجتماعی به همراه داشته باشد. عبادی همچنین اظهار داشت هدف فعالان این حوزه، اجرای قانون و رعایت الزامات محیط‌زیستی است، اما لازم است در تدوین و اجرای مقررات، شرایط واقعی معادن، زمان‌بر بودن فرآیندهای اداری و هزینه‌های بالای تهیه گزارش‌های تخصصی نیز مورد توجه قرار گیرد. عبادی با اشاره به لزوم انتقال این دغدغه‌ها به سطوح تصمیم‌گیری گفت این موضوع باید به نمایندگان مجلس و مسئولان ملی منتقل شود تا از بروز چالش‌های گسترده در بخش معدن جلوگیری شود. وی در ادامه تأکید کرد همکاری و تعامل میان دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی می‌تواند مانع از توقف ناگهانی فعالیت‌های معدنی شده و مسیر توسعه پایدار این بخش را هموار کند. عبادی افزود اگر قرار است الزامات و مقررات زیست‌محیطی اجرا شود، باید به گونه‌ای باشد که قابلیت اجرا داشته باشد و فعالان اقتصادی نیز بتوانند آن را عملیاتی کنند. چراکه ما نیز جزئی از همین جامعه هستیم و همان‌گونه که سایر مردم نسبت به محیط زیست حساس هستند، فعالان معدنی نیز دغدغه حفظ منابع طبیعی و محیط پیرامونی را دارند. بنابراین موضوع، مخالفت با اجرای قانون نیست، بلکه یافتن راهکارهایی است که هم اهداف زیست‌محیطی تأمین شود و هم فعالیت‌های اقتصادی با مانع غیرضروری مواجه نشود. وی با اشاره به امکان تدوین دستورالعمل‌های جامع برای معادن گفت به جای اینکه هر معدن به صورت جداگانه ملزم به تهیه طرح‌های مشابه و تکراری باشد، می‌توان برای هر گروه معدنی دستورالعمل‌های مشخص و جامعی تدوین کرد. به عنوان مثال، برای معادن مس، آهن یا سایر مواد معدنی، مجموعه‌ای از الزامات و اصول زیست‌محیطی مشخص تعریف شود تا بهره‌برداران بر اساس آن فعالیت کنند. بسیاری از مسائل زیست‌محیطی در معادن دارای ویژگی‌های مشترک هستند و می‌توان با تدوین یک چارچوب جامع و کاربردی، بخش قابل توجهی از این فرآیندها را تسهیل کرد. این اقدام علاوه بر کاهش هزینه‌ها، موجب افزایش سرعت اجرای پروژه‌ها و کاهش بروکراسی اداری نیز خواهد شد. عبادی همچنین به محدودیت تعداد مشاوران دارای مجوز در استان اشاره کرد و گفت در حال حاضر تعداد مشاوران فعال در این حوزه بسیار محدود است و همین موضوع موجب افزایش هزینه‌ها و طولانی شدن فرآیندها شده است. در حالی که ظرفیت‌های علمی و دانشگاهی مناسبی در استان وجود دارد که می‌توان از آن‌ها بهره گرفت. وی ادامه داد لازم است زمینه حضور شرکت‌های مشاور بیشتر،

متخصصان دانشگاهی و مجموعه‌های دارای صلاحیت در این حوزه فراهم شود تا ضمن ایجاد رقابت، هزینه‌های تهیه طرح‌ها نیز کاهش یابد. وی با اشاره به برخی برآوردهای مطرح‌شده درباره هزینه تهیه طرح‌های زیست‌محیطی گفت فعالان بخش معدن نسبت به افزایش هزینه‌های مطالعاتی و محدود بودن گزینه‌های موجود برای تهیه این طرح‌ها گلایه دارند و انتظار می‌رود با بازنگری در سازوکارهای اجرایی، شرایط مناسب‌تری برای سرمایه‌گذاران فراهم شود. وی در ادامه تاکید نمود هدف همه دستگاه‌ها و فعالان اقتصادی باید دستیابی به راهکاری باشد که ضمن حفظ محیط زیست، مسیر توسعه، سرمایه‌گذاری و اشتغال در بخش معدن را نیز هموار کند. عبادی با اشاره به شرایط خاص خراسان جنوبی گفت این استان در حوزه زیرساخت‌ها، حمل‌ونقل و برخی مزیت‌های سرمایه‌گذاری نسبت به بسیاری از استان‌های دیگر با محدودیت‌هایی مواجه است و هر عامل جدیدی که موجب افزایش هزینه‌ها یا طولانی شدن فرآیندها شود، می‌تواند بر جذابیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن تأثیر منفی بگذارد. وی در ادامه افزود در صورت تداوم روندهای زمان‌بر و افزایش هزینه‌های اجرایی، بخشی از سرمایه‌گذاری‌های جدید در حوزه معدن و صنایع معدنی ممکن است از دستور کار سرمایه‌گذاران خارج شود و این موضوع می‌تواند بر اشتغال و توسعه اقتصادی مناطق معدنی اثرگذار باشد. عبادی با بیان اینکه بسیاری از معادن استان به طور مستقیم و غیرمستقیم برای ده‌ها نفر اشتغال ایجاد کرده‌اند، افزود هر تصمیمی که بر روند فعالیت معادن اثر بگذارد، باید با در نظر گرفتن پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و اشتغالی آن اتخاذ شود. وی همچنین خواستار طرح و پیگیری موضوع در مراجع تخصصی و ملی شد و گفت شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی و سایر نهادهای مرتبط می‌توانند آثار مثبت و منفی اجرای این الزامات را به صورت کارشناسی بررسی و برای اصلاح فرآیندها یا رفع موانع احتمالی پیشنهادهای لازم را ارائه کنند. عبادی در پایان تاکید کرد هدف فعالان معدنی مخالفت با قانون یا الزامات زیست‌محیطی نیست، بلکه درخواست آنان ایجاد فرآیندهایی شفاف، زمان‌بندی‌شده و قابل پیش‌بینی است تا سرمایه‌گذاران بتوانند با اطمینان بیشتری برای توسعه فعالیت‌های خود برنامه‌ریزی کنند.

فاطمه دعاگویان- معاون اداره کل حفاظت محیط زیست استان در این جلسه با تشریح روندهای قانونی و رویه‌های اجرایی مرتبط با صدور مجوزهای معدنی و الزامات زیست‌محیطی گفت بر اساس مصوبات ملی و ابلاغیه‌های سازمان حفاظت محیط زیست، تمامی معادن کشور اعم از استخراجی، فرآوری و یا ترکیبی، مشمول ارزیابی اثرات زیست‌محیطی هستند و هیچ‌گونه عملیات اجرایی بدون طی این فرآیند مجاز نیست. وی در ادامه با اشاره به مصوبه سال ۱۳۹۵ شورای عالی حفاظت محیط زیست درباره الزامات ارزیابی معدن گفت بر اساس این مصوبه، استخراج و فرآوری مواد معدنی از جمله معادن فلزی و غیرفلزی در زمره فعالیت‌های مشمول ارزیابی اثرات زیست‌محیطی قرار گرفته و صدور یا تداوم فعالیت آن‌ها منوط به ارائه گزارش ارزیابی و اخذ تاییدیه‌های لازم است. دعاگویان در ادامه با اشاره به تفسیرهای رسمی سازمان حفاظت محیط زیست تاکید کرد که هر یک از بخش‌های فعالیت معدنی شامل استخراج، فرآوری به تنهایی یا ترکیب این دو، مشمول ارزیابی زیست‌محیطی هستند. بر همین اساس، رویه اجرایی کشور در سال‌های اخیر به سمت الزام همه معادن به طی این فرآیند حرکت کرده است. معاون اداره کل محیط زیست استان در ادامه با اشاره به روند صدور پروانه‌های بهره‌برداری در سال‌های گذشته گفت در برخی مقاطع، به‌منظور جلوگیری از توقف کامل پروژه‌ها، برای دارندگان گواهی اکتشاف یا پروانه‌های در آستانه بهره‌برداری، پیش‌نویس یا مجوزهای مشروط صادر شده است؛ با این قید که آغاز عملیات استخراجی منوط به اخذ مجوزهای زیست‌محیطی باشد. دعاگویان افزود در این چارچوب، برخی فعالیت‌های محدود مانند تجهیز کارگاه، عملیات آماده‌سازی و یا گمانه‌زنی اکتشافی در محدوده مشخص و تحت شرایط خاص مجاز بوده اما آغاز استخراج تجاری بدون تکمیل فرآیند ارزیابی زیست‌محیطی امکان‌پذیر نبوده است. وی با اشاره به یکی از چالش‌های اساسی در این حوزه گفت فرآیند ارزیابی زیست‌محیطی در کشور به دلیل نیاز به تهیه گزارش‌های تخصصی توسط مشاوران، اخذ استعلام‌های متعدد از دستگاه‌های مختلف از جمله وزارت نیرو و بررسی‌های کارشناسی،

زمان بر بوده و در بسیاری از پروژه‌ها موجب طولانی شدن روند صدور مجوز نهایی شده است. به گفته وی، همین موضوع در برخی استان‌های معدنی از جمله خراسان جنوبی موجب ایجاد اختلاف نظرهایی در تفسیر نحوه اجرای مقررات شده است، به گونه‌ای که در مقاطعی برخی پروژه‌ها با توقف یا محدودیت مواجه شده‌اند تا فرآیند قانونی ارزیابی تکمیل شود. معاون اداره کل محیط زیست استان در ادامه به نقش دستگاه قضایی در اجرای الزامات قانونی اشاره کرد و افزود مطابق تکالیف قانونی، در مواردی که فعالیت معدنی بدون طی مراحل قانونی ارزیابی و اخذ مجوز آغاز شده باشد، دستگاه‌های اجرایی موظف است موضوع را به مراجع ذیصلاح از جمله مراجع قضایی گزارش دهند تا تصمیم لازم اتخاذ شود. دعاگویان تأکید کرد این اقدام به معنای جلوگیری سلیقه‌ای از فعالیت‌های معدنی نیست، بلکه اجرای الزامات قانونی و صیانت از حقوق عمومی و محیط زیست است و دستگاه‌ها در این زمینه مکلف به اجرای قانون هستند. معاون اداره کل محیط زیست استان در ادامه با اشاره به برخی تغییرات و تصمیمات مقطعی در سال‌های اخیر گفت در مقطعی کوتاه، برخی تسهیل‌ها در روند ارزیابی معادن اعمال شد، اما این رویه در ابلاغیه‌های جدید لغو و مجدداً تأکید شده است که کلیه معادن، بدون استثنا، باید پیش از هرگونه عملیات اجرایی، مجوز ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را اخذ کنند. وی در ادامه افزود هدف از اجرای این رویه‌ها ایجاد محدودیت برای سرمایه‌گذاران نیست بلکه ایجاد شفافیت حقوقی، جلوگیری از توقف‌های ناگهانی و تضمین فعالیت پایدار معادن در چارچوب قانون و الزامات محیط زیستی کشور است. معاون اداره کل محیط زیست استان با اشاره به چالش‌های موجود در مسیر صدور مجوزهای معدنی، طولانی شدن فرآیند دریافت پاسخ از بخش‌های مرتبط با وزارت نیرو را یکی از مهم‌ترین عوامل تأخیر در بررسی و نهایی شدن پرونده‌های معدنی استان عنوان کرد. دعاگویان افزود بخشی از انتقادات متوجه زمان‌بر شدن فرآیند تهیه گزارش‌های ارزیابی و اخذ مجوزهاست که در خراسان جنوبی نیز به عنوان یک چالش جدی مطرح است. وی ادامه داد در بسیاری از پرونده‌ها، موضوع تنها به تأمین آب محدود نمی‌شود و مباحثی نظیر تعیین حریم‌ها، مطالعات هیدروژئولوژی، بررسی منابع آب زیرزمینی و سایر استعلام‌های مرتبط با وزارت نیرو موجب طولانی شدن روند رسیدگی می‌شود. معاون اداره کل محیط زیست استان افزود در حال حاضر تعداد قابل توجهی از گزارش‌ها و پرونده‌های معدنی استان در انتظار پاسخ یا تعیین تکلیف در بخش مربوط به استعلام‌های وزارت نیرو (آب منطقه ای) قرار دارند و بخش عمده تأخیرها نیز ناشی از همین موضوع است. وی با اشاره به مهلت‌های قانونی تعیین‌شده برای پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی تصریح کرد قانون برای اعلام نظر دستگاه‌های استعلام‌شونده زمان مشخصی در نظر گرفته است و انتظار می‌رود فرآیند بررسی پرونده‌ها در چارچوب همین زمان‌بندی انجام شود تا سرمایه‌گذاران و فعالان معدنی با تأخیرهای طولانی مواجه نشوند. دعاگویان همچنین با ارائه مثالی از وضعیت برخی معادن استان گفت در مواردی مشاهده می‌شود که یک معدن در مرحله اکتشاف یا فعالیت اولیه، ماه‌ها درگیر فرآیندهای اداری و استعلام‌هاست، در حالی که میزان مصرف آب آن در این دوره بسیار ناچیز بوده و حتی به اندازه یک تانکر آب نیز مصرف نداشته است. وی در ادامه تأکید کرد لازم است میان نوع فعالیت معدن، میزان مصرف واقعی منابع و الزامات مطالعاتی تناسب برقرار شود تا از ایجاد فرآیندهای طولانی و هزینه‌بر برای فعالیت‌هایی که اثرگذاری محدودی دارند، جلوگیری شود. دعاگویان در پایان افزود تسریع در پاسخگویی استعلام‌ها، تعیین تکلیف پرونده‌های معطل‌مانده و هماهنگی بیشتر میان دستگاه‌های اجرایی می‌تواند نقش مؤثری در بهبود فضای سرمایه‌گذاری و توسعه فعالیت‌های معدنی در استان داشته باشد.

سید مهدی ابراهیمی - مشاور نماینده مردم شریف شهرستان‌های نهبندان و سربیشه در مجلس شورای اسلامی در این جلسه با تأکید بر لزوم هم‌افزایی و هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی گفت بخشی از چالش‌های موجود در مسیر سرمایه‌گذاری‌های معدنی ناشی از عدم هماهنگی و تفسیرهای متفاوت از قوانین است که می‌تواند روند توسعه را با اختلال مواجه کند. وی در ادامه با اشاره به ضرورت حمایت هم‌زمان از سرمایه‌گذاران و رعایت قوانین و مقررات

افزود قانون‌مداری اصل اساسی است اما اجرای آن نباید به گونه‌ای باشد که منجر به سرد شدن فضای سرمایه‌گذاری یا ایجاد بن‌بست در پروژه‌های اقتصادی شود. مشاور نماینده محترم مردم شریف شهرستان های نهبندان و سربیشه در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بسیاری از مشکلات موجود ناشی از تعارض یا ابهام در برداشت از بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌هاست، گفت بخشی از این موارد با اصلاح رویه‌های اجرایی و هماهنگی بین دستگاه‌های مرتبط قابل حل است و لزوماً نیازمند تغییرات گسترده قانونی نیست. ابراهیمی در ادامه با تأکید بر نقش دستگاه‌های اجرایی در ایجاد مسیر شفاف برای سرمایه‌گذاران گفت هدف از برگزاری چنین نشست‌هایی، شناسایی گره‌های اجرایی و تلاش برای رفع آن‌ها با استفاده از ظرفیت‌های قانونی و کارشناسی است و در مواردی که اختلاف نظر میان دستگاه‌ها یا ابهام در تفسیر قوانین وجود دارد، لازم است با گفت‌وگوی کارشناسی و تعامل بین بخشی، راه‌حلی اتخاذ شود که هم حقوق عمومی و الزامات قانونی را تأمین کند و هم از توقف فعالیت‌های اقتصادی جلوگیری شود. وی با اشاره به اهمیت بخش معدن در توسعه منطقه گفت این حوزه یکی از پیشران‌های اصلی اشتغال و رشد اقتصادی در استان است و باید با نگاه حمایتی و در عین حال قانون‌محور به آن توجه شود. ابراهیمی در پایان افزود نمایندگان مجلس و مجموعه مدیریتی استان آمادگی دارند در چارچوب اختیارات قانونی، برای رفع موانع و تسهیل روند سرمایه‌گذاری‌های معدنی ورود کنند و از ظرفیت‌های موجود برای حل مشکلات بهره بگیرند.

حمید شادنوش - معاون امور معادن اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان در این جلسه با اشاره به برخی چالش‌های موجود در فرآیند صدور پروانه‌های بهره‌برداری و ارزیابی‌های زیست‌محیطی گفت مجموعه‌ای از پیشنهادها و راهکارها برای ساماندهی این روند به دستگاه‌های ملی و تصمیم‌گیر ارائه شده است. وی در این نشست با بیان اینکه در برخی موارد، فرآیندهای ارزیابی زیست‌محیطی موجب طولانی شدن صدور پروانه بهره‌برداری معادن شده است، گفت در همین راستا، پیشنهادهای برای اصلاح رویه‌ها و کاهش زمان پاسخ‌گویی دستگاه‌های مرتبط ارائه شده است. یکی از این پیشنهادها، تعیین مهلت زمانی مشخص و الزام‌آور برای بررسی گزارش‌های ارزیابی زیست‌محیطی توسط ادارات کل استانی و سازمان حفاظت محیط زیست است؛ به گونه‌ای که در یک بازه حداکثر دو ماهه نتیجه نهایی اعلام شود. معاون امور معادن اداره کل صمت استان افزود در صورت عدم اعلام نظر در مهلت مقرر، پیشنهاد شده است مطابق ظرفیت‌های قانونی از جمله ماده ۲۴ قانون معادن، روند بررسی ادامه یافته و بلا تکلیفی سرمایه‌گذاران کاهش یابد. وی همچنین به پیشنهاد تفکیک و اعمال رویه‌های متفاوت برای معادن فاقد واحد فرآوری و معدنی که دارای واحدهای فرآوری هستند اشاره کرد و گفت این تفکیک می‌تواند به شفاف‌سازی فرآیندها و کاهش اختلاف برداشتها در اجرای مقررات کمک کند. شادنوش در ادامه تأکید کرد هدف از این پیشنهادها، تسهیل در روند سرمایه‌گذاری، جلوگیری از توقف طولانی مدت پروژه‌ها و ایجاد هماهنگی بیشتر میان دستگاه‌های اجرایی است. وی در پایان خاطرنشان کرد این موضوعات در سطح ملی نیز در حال پیگیری است و تلاش می‌شود با اصلاح رویه‌ها، ضمن رعایت کامل الزامات زیست‌محیطی، از ایجاد وقفه در فعالیت‌های معدنی جلوگیری شود.

احمد پروین - رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بیرجند در این جلسه با انتقاد از برخی رویه‌های موجود در حوزه محیط زیست و صدور مجوزهای معدنی، خواستار بازنگری در مقررات و تسریع فرآیندهای اداری شد و تأکید کرد که تداوم وضعیت فعلی می‌تواند روند سرمایه‌گذاری و توسعه بخش معدن در خراسان جنوبی را با مشکلات جدی مواجه کند. وی در ادامه با اشاره به نقش راهبردی معادن در اقتصاد خراسان جنوبی گفت این استان از محدودیت‌های متعددی در حوزه‌های مختلف اقتصادی برخوردار است و معدن مهم‌ترین مزیت نسبی آن برای ایجاد اشتغال، جذب سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی محسوب می‌شود. در چنین شرایطی، برخی ضوابط و فرآیندهای اجرایی به گونه‌ای عمل می‌کند که عملاً مسیر فعالیت‌های معدنی را طولانی، پرهزینه و پیچیده کرده است،

این در حالی است که بسیاری از سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی برای آغاز یا توسعه فعالیت‌های خود با موانع متعددی روبه‌رو هستند. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند با انتقاد از اجرای یکسان برخی مقررات زیست‌محیطی در سراسر کشور گفت شرایط اقلیمی، میزان بارندگی، وضعیت منابع آب زیرزمینی و ویژگی‌های جغرافیایی استان‌های مختلف با یکدیگر تفاوت دارد و نمی‌توان بدون در نظر گرفتن این تفاوت‌ها، یک نسخه واحد برای همه مناطق کشور تجویز کرد. خراسان جنوبی با وسعتی قابل توجه و جمعیتی کمتر از یک درصد جمعیت کشور، شرایط ویژه‌ای دارد و بسیاری از نگرانی‌هایی که در مناطق پربارش یا دارای منابع آب سطحی فراوان مطرح است، در این استان به همان شکل وجود ندارد از این رو لازم است سیاست‌گذاری‌ها و تصمیمات اجرایی متناسب با شرایط بومی هر منطقه انجام شود. پروین با اشاره به طولانی شدن روند پاسخگویی برخی دستگاه‌ها به استعلام‌های معدنی گفت قانون برای پاسخگویی به استعلام‌ها زمان مشخصی تعیین کرده است و دستگاه‌های اجرایی موظف‌اند در مهلت مقرر نظر خود را اعلام کنند، در صورتی که پاسخ در زمان قانونی ارائه نشود، نباید سرمایه‌گذار و فعال اقتصادی متضرر شود. وی ادامه داد برخی از فعالان بخش معدن پس از دریافت مجوزهای قانونی و طی کردن مراحل مختلف اداری، با درخواست‌های جدید یا فرآیندهای مضاعفی مواجه می‌شوند که موجب افزایش هزینه‌ها و طولانی شدن زمان اجرای پروژه‌ها می‌شود. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند همچنین از هزینه‌های بالای تهیه برخی طرح‌ها و مطالعات مورد نیاز معادن انتقاد کرد و گفت در برخی موارد، انجام مطالعات به تعداد محدودی از شرکت‌های مشاور محدود شده و همین موضوع باعث افزایش هزینه‌ها و ایجاد گلوگاه‌های اجرایی شده است. وی پیشنهاد کرد با فراهم شدن امکان فعالیت شرکت‌های مشاور بیشتر، به‌ویژه مجموعه‌های دانش‌بنیان، متخصصان دانشگاهی و شرکت‌های دارای صلاحیت در استان‌ها، ضمن افزایش رقابت، هزینه‌ها کاهش یافته و روند اجرای طرح‌ها تسریع شود. پروین با تأکید بر ضرورت تمرکززدایی در تصمیم‌گیری‌ها گفت بسیاری از امور مرتبط با بخش معدن نباید صرفاً در تهران متمرکز باشد. واگذاری بخشی از اختیارات به استان‌ها می‌تواند موجب تسهیل امور، کاهش بروکراسی و افزایش سرعت پاسخگویی به فعالان اقتصادی شود. وی همچنین خواستار بررسی آثار برخی مقررات بر تولید و سرمایه‌گذاری از سوی مراجع ذی‌صلاح شد و گفت ضروری است دستگاه‌های مسئول و نهادهای نظارتی، تاثیر واقعی این مقررات بر فضای کسب‌وکار و توسعه بخش معدن را مورد ارزیابی قرار دهند و در صورت نیاز، نسبت به اصلاح قوانین و رویه‌های موجود اقدام کنند. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند در ادامه با تأکید بر اهمیت حفظ محیط زیست گفت فعالان معدنی مخالف حفاظت از محیط زیست نیستند اما معتقدند باید میان الزامات زیست‌محیطی و ضرورت‌های توسعه اقتصادی توازن برقرار شود تا هم از منابع طبیعی صیانت شود و هم مسیر سرمایه‌گذاری، اشتغال و توسعه استان با موانع غیرضروری مواجه نشود. وی در ادامه با تأکید بر ضرورت پیگیری چالش‌های ایجادشده برای فعالان معدنی، خواستار بررسی موضوع در سطح ملی و استفاده از ظرفیت دستگاه‌های نظارتی و قضایی برای رفع موانع موجود شد. پروین افزود موضوعاتی که امروز فعالان معدنی با آن مواجه هستند، محدود به یک استان یا چند معدن خاص نیست و به نظر می‌رسد ابعاد آن در سطح کشور فراگیر باشد. از این رو لازم است مجموعه‌ای از دغدغه‌ها، مشکلات و آثار اجرایی این تصمیمات به صورت منسجم جمع‌بندی و از طریق مراجع ذی‌صلاح در سطح ملی پیگیری شود تا راهکارهای مؤثر و عملیاتی برای آن ارائه شود. وی با اشاره به ظرفیت‌های قانونی دستگاه قضایی در حل مشکلات تولید و سرمایه‌گذاری گفت ظرفیت‌های موجود در دستگاه قضایی و به‌ویژه نهادهای نظارتی کشور می‌تواند در بررسی و رفع موانعی که بر سر راه تولید و سرمایه‌گذاری قرار گرفته مؤثر باشد. وی تأکید کرد در کنار پیگیری‌های استانی، لازم است گزارش جامعی از مشکلات و پیامدهای اجرایی این موضوع تهیه و به مراجع ملی منعکس شود تا تصمیم‌گیری‌ها بر اساس واقعیت‌های میدانی و شرایط فعالان اقتصادی انجام گیرد. پروین با اشاره به فضای حاکم بر نشست‌های تخصصی بخش معدن گفت خوشبختانه در بسیاری از موارد میان فعالان اقتصادی و دستگاه‌های اجرایی

درباره اصل ضرورت حفظ محیط زیست و رعایت قوانین، اختلافی وجود ندارد و همه طرف‌ها بر اجرای قانون تاکید دارند. وی ادامه داد آنچه نیازمند بررسی و اصلاح است، شیوه اجرا، فرآیندهای اداری و برخی الزامات و رویه‌هایی است که موجب افزایش هزینه‌ها، طولانی شدن زمان صدور مجوزها و ایجاد مشکلات برای سرمایه‌گذاران شده است. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند افزود برای دستیابی به نتیجه مطلوب باید موضوعات و چالش‌های موجود به صورت دقیق دسته‌بندی و اولویت‌بندی شود تا امکان پیگیری مؤثر و ارائه راه‌حل‌های مشخص فراهم گردد. وی در ادامه بر استمرار گفت‌وگو میان بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی تاکید کرد و گفت تعامل، همفکری و انتقال دقیق مسائل به مراجع تصمیم‌گیر می‌تواند زمینه اصلاح رویه‌ها و رفع موانع موجود را فراهم کرده و به توسعه پایدار بخش معدن و اقتصاد استان کمک کند. پروین در ادامه سه محور اصلی پیشنهادی برای اصلاح فرآیندهای اجرایی و تسهیل سرمایه‌گذاری در حوزه معدن را تشریح کرد. وی محور نخست را لزوم هماهنگی و تعامل بیشتر میان دستگاه‌های اجرایی، از جمله نهادهای نظارتی و محیط زیست، در بررسی پرونده‌های معدنی عنوان کرد و گفت پیشنهاد می‌شود در اجرای الزامات قانونی، رویکرد تسهیل‌گرانه‌تری اتخاذ شود تا ضمن حفظ چارچوب‌های قانونی، از توقف یا کندی فعالیت‌های معدنی جلوگیری شود. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند افزود محور دوم مربوط به تمرکز برخی فرآیندهای صدور مجوز در سطح ملی است که به گفته وی می‌تواند موجب افزایش زمان و پیچیدگی در روند سرمایه‌گذاری شود. بر این اساس، پیشنهاد شده است بخشی از اختیارات و فرآیندهای مرتبط با معادن، به‌ویژه در حوزه واحدهای معدنی و فرآوری، با هدف کاهش مراجعات و تسریع تصمیم‌گیری، به سطح استان‌ها واگذار شود. وی ادامه داد محور سوم بر افزایش ظرفیت کارشناسی و توسعه شرکت‌های مشاور و تخصصی در استان تاکید دارد تا با مشارکت دانشگاه‌ها و شرکت‌های واجد صلاحیت، فرآیند تهیه طرح‌ها و ارزیابی‌ها با هزینه کمتر و در زمان کوتاه‌تر انجام شود. پروین با اشاره به برخی چالش‌های موجود در حوزه منابع آب و استعلام‌های مرتبط گفت لازم است دستگاه‌های متولی از جمله حوزه منابع آب، در چارچوب زمان‌بندی مشخص قانونی نسبت به پاسخگویی اقدام کنند و نتایج مطالعات و ارزیابی‌ها به صورت شفاف و منطبقه‌بندی‌شده در اختیار سرمایه‌گذاران قرار گیرد. وی افزود در برخی موارد مشاهده می‌شود که طولانی شدن فرآیندهای استعلام یا اختلاف نظر میان دستگاه‌ها موجب توقف یا انتقال سرمایه‌گذاری‌ها به سایر مناطق می‌شود که این موضوع به نفع توسعه استان نیست. رئیس کمیسیون معدن اتاق بازرگانی بیرجند همچنین با اشاره به ضرورت تدوین یک طرح جامع زیست‌محیطی برای معادن استان گفت به جای ارجاع هر پرونده به فرآیندهای تکراری و زمان‌بر، می‌توان چارچوب‌های کلی و طرح‌های جامع را تدوین کرد تا سرمایه‌گذار از ابتدا نسبت به الزامات هر پهنه معدنی آگاهی داشته باشد. وی در پایان تاکید کرد هدف اصلی از این پیشنهادها، ایجاد تعادل میان حفاظت از محیط زیست، رعایت قوانین و تسهیل سرمایه‌گذاری در بخش معدن است تا ضمن جلوگیری از موازی‌کاری و بروکراسی اضافی، مسیر توسعه اقتصادی استان هموارتر شود.

ابوالفضل جهانگرد - مدیرعامل شرکت بین المللی کانسار خلیج فارس با تاکید بر ضرورت حمایت عملی از سرمایه‌گذاری در بخش معدن، گفت فعالان اقتصادی نباید قربانی ناهماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی یا اجرای دیرنگام قوانین و بخشنامه‌ها شوند. وی در ادامه افزود قانون‌گذار در حوزه معادن با در نظر گرفتن مصالح عمومی جامعه، چارچوب‌های مشخصی را تعیین کرده است و یکی از مهم‌ترین مصادیق مصالح عمومی نیز اشتغال، معیشت مردم و توسعه اقتصادی مناطق کمتر برخوردار است. وی در ادامه افزود اگر محدودیت‌هایی در زمینه تامین آب یا سایر زیرساخت‌ها وجود دارد، وظیفه دستگاه‌های متولی است که برای آن برنامه‌ریزی و راهکار ارائه کند، نمی‌توان از یک سو مجوزهای قانونی برای فعالیت معدنی صادر کرد و از سوی دیگر سرمایه‌گذار را پس از صرف هزینه و زمان، با موانع جدید مواجه ساخت. جهانگرد با اشاره به ضرورت انجام مطالعات جامع در حوزه منابع آب گفت به جای آنکه هر سرمایه‌گذار

به صورت جداگانه وارد فرآیندهای پیچیده و زمان‌بر مطالعاتی شود، بهتر است دستگاه‌های مسئول مطالعات منطقه‌ای و پهنه‌ای را انجام دهند و نتایج آن را به عنوان مبنای تصمیم‌گیری در اختیار سرمایه‌گذاران قرار دهند. وی همچنین بر لزوم پاسخگویی به موقع دستگاه‌های اجرایی تأکید کرد و گفت قوانین موجود برای اعلام نظر دستگاه‌های استعلام‌شونده مهلت مشخص تعیین کرده‌است و عدم پاسخگویی در زمان مقرر می‌تواند موجب ایجاد مشکلات جدی برای سرمایه‌گذاران شود. جهانگرد افزود نباید به گونه‌ای عمل شود که فعال اقتصادی پس از دریافت مجوزهای قانونی و انجام سرمایه‌گذاری، درگیر اختلاف‌نظرها و مکاتبات میان دستگاه‌های مختلف شود. حل این مسائل باید در سطح سیاست‌گذاری و میان دستگاه‌های مسئول انجام شود، نه اینکه هزینه آن به سرمایه‌گذار تحمیل گردد. وی با اشاره به مفاد ماده ۲۴ قانون معادن گفت قانون زمان مشخصی برای اعلام نظر دستگاه‌های مرتبط تعیین کرده و در صورتی که پاسخ در مهلت مقرر ارائه نشود، فرآیندهای قانونی مسیر خود را طی می‌کنند. بنابراین نباید پس از صدور مجوزهای قانونی، سرمایه‌گذار با درخواست‌های جدید و استعلام‌های تکراری مواجه شود. جهانگرد ادامه داد فعالان بخش معدن از همان ابتدای ورود به این حوزه، هزینه‌های متعددی از جمله حقوق دولتی، هزینه‌های کارشناسی، نظام مهندسی، استعلام‌ها و سایر الزامات قانونی را پرداخت می‌کنند، در حالی که مالک معدن نیستند و صرفاً در چارچوب ضوابط قانونی از حق بهره‌برداری برخوردار می‌شوند. وی با تأکید بر اهمیت شفافیت در فرآیند سرمایه‌گذاری گفت دستگاه‌های مسئول باید مناطق ممنوعه، مناطق مشروط و الزامات مربوط به هر پهنه را از ابتدا به صورت شفاف مشخص کنند تا سرمایه‌گذار پیش از ورود به پروژه از تمامی محدودیت‌ها و شرایط آگاه باشد. جهانگرد در ادامه افزود سرمایه‌گذار باید پیش از صرف هزینه و آغاز فعالیت بداند که چه الزامات و محدودیت‌هایی در منطقه مورد نظر وجود دارد، نه اینکه پس از طی مراحل مختلف اداری و سرمایه‌گذاری با شرایط جدید مواجه شود. وی در پایان تأکید کرد حمایت از تولید و سرمایه‌گذاری به معنای نادیده گرفتن قوانین نیست، بلکه به معنای اجرای دقیق، شفاف و قابل پیش‌بینی مقررات است؛ به گونه‌ای که هم حقوق عمومی و الزامات زیست‌محیطی حفظ شود و هم امنیت سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی کشور آسیب نبیند.

میلاد مودی - کارشناس مسئول امور عمرانی فرمانداری شهرستان سربیشه در این جلسه با تأکید بر ضرورت بررسی دقیق و کارشناسی مسائل زیست‌محیطی مرتبط با معادن، گفت در تصمیم‌گیری‌ها باید میان آثار واقعی فعالیت‌های معدنی و نگرانی‌های احتمالی تفکیک قائل شد و موضوعات بر اساس مستندات و گزارش‌های کارشناسی مورد ارزیابی قرار گیرد. وی در ادامه افزود فعالان معدنی به دنبال نادیده گرفتن قوانین یا الزامات زیست‌محیطی نیستند، بلکه معتقدند تصمیمات باید مبتنی بر شواهد، مطالعات کارشناسی و واقعیت‌های میدانی باشد. نماینده فرمانداری شهرستان سربیشه ادامه داد در بحث فعالیت‌های معدنی باید میان موضوعاتی همچون آلودگی‌های زیست‌محیطی، تخریب عرصه‌ها و الزامات قانونی تفاوت قائل شد زیرا هر یک از این موضوعات دارای تعاریف، ضوابط و سازوکارهای مشخصی هستند. فعالیت معدنی ذاتاً با تغییر در عرصه‌های محل بهره‌برداری همراه است و این موضوع در فرآیندهای قانونی، مطالعات فنی و استعلام‌های مربوطه مورد توجه قرار می‌گیرد، به همین دلیل نیز پیش از صدور مجوز، استعلام‌های لازم از دستگاه‌های مرتبط از جمله منابع طبیعی انجام می‌شود و در مواردی که عرصه مورد نظر دارای محدودیت‌های قانونی، گونه‌های گیاهی یا جانوری خاص، حقوق بهره‌برداران محلی یا سایر ملاحظات باشد، موضوع در فرآیند صدور مجوزها مورد بررسی قرار گرفته و تصمیم‌گیری بر اساس ضوابط موجود انجام می‌شود. مودی با تأکید بر ضرورت استناد به گزارش‌های تخصصی گفت اگر درباره آثار زیست‌محیطی یک فعالیت معدنی نگرانی یا ادعایی مطرح می‌شود، باید مستندات، مطالعات و گزارش‌های فنی مربوط به آن ارائه و بر همان اساس تصمیم‌گیری شود. وی همچنین بر لزوم ادامه گفت‌وگوها میان دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی و نهادهای نظارتی تأکید کرد و گفت حل مسائل و چالش‌های موجود نیازمند تعامل مستمر و بررسی کارشناسی موضوعات است تا ضمن رعایت قوانین و حفظ حقوق

عمومی، مسیر توسعه فعالیت‌های معدنی نیز با موانع غیرضروری مواجه نشود. نماینده فرمانداری شهرستان سربیشه در پایان اظهار داشت بسیاری از مشکلات مطرح‌شده در این حوزه نیازمند تصمیم‌گیری و هماهنگی در سطوح بالاتر است و انتظار می‌رود با پیگیری دستگاه‌های اجرایی و انتقال مسائل به مراجع تصمیم‌گیر، زمینه رفع موانع و تسهیل فرآیندهای قانونی فراهم شود.

محمد ریواز - کارشناس معادن اداره صمت شهرستان نهبندان با اشاره به شرایط اقتصادی حاکم بر بخش معدن، خواستار پیگیری چالش‌های موجود در حوزه مجوزها و الزامات جدید در سطح ملی شد و تاکید کرد تداوم برخی سختگیری‌ها می‌تواند پیامدهای اقتصادی و اشتغالی برای مناطق معدنی به همراه داشته باشد. وی در ادامه افزود بخش معدن در شرایط فعلی با مشکلات و فشارهای متعددی مواجه است و هرگونه افزایش هزینه‌ها یا طولانی شدن فرآیندهای اداری می‌تواند آثار مستقیمی بر فعالیت واحدهای معدنی داشته باشد و در صورت تداوم این شرایط، کاهش فعالیت‌های معدنی و حتی تعدیل نیرو در برخی مجموعه‌ها دور از انتظار نخواهد بود و این موضوع می‌تواند بر اشتغال مناطق کمتر برخوردار تاثیر گذار باشد. کارشناس معادن اداره صمت شهرستان نهبندان با تاکید بر ضرورت پیگیری موضوع در سطح ملی گفت پیشنهاد می‌شود مسائل و مشکلات مطرح‌شده از طریق مراجع ملی و دستگاه‌های مسئول پیگیری شود تا برای معدنی که صرفاً در مرحله استخراج فعالیت دارند، راهکارهای متناسب و عملیاتی در نظر گرفته شود. وی همچنین به برخی نمونه‌های مطرح‌شده از برداشت‌های متفاوت در اجرای مقررات اشاره کرد و گفت گاهی برخی الزامات و تفسیرها از مقررات، از نگاه فعالان اقتصادی و کارشناسان اجرایی با ابهام یا دشواری‌هایی همراه است که نیازمند بازنگری و شفاف‌سازی بیشتر است. وی اظهار داشت هدف همه دستگاه‌ها و فعالان اقتصادی باید اجرای قانون در کنار تسهیل فرآیندهای تولید و سرمایه‌گذاری باشد تا ضمن رعایت الزامات قانونی و زیست‌محیطی، فعالیت‌های اقتصادی نیز دچار وقفه و مشکلات غیرضروری نشود. نماینده اداره صمت شهرستان نهبندان در پایان تاکید کرد بخش معدن یکی از مهم‌ترین ظرفیت‌های توسعه‌ای استان محسوب می‌شود و ضروری است تصمیمات و مقررات به گونه‌ای اجرا شوند که ضمن حفظ منافع عمومی، زمینه استمرار فعالیت‌های معدنی، حفظ اشتغال و توسعه اقتصادی مناطق مختلف استان نیز فراهم شود.

محمد خراشادی زاده - نماینده بازرسی کل استان با تاکید بر ضرورت تفکیک مشکلات موردی معادن از مطالبات کلان بخش معدن، گفت بررسی و اصلاح فرآیندهای مرتبط با ارزیابی‌های زیست‌محیطی نیازمند پیگیری در سطوح ملی و از مسیرهای قانونی است. وی در ادامه افزود بخشی از موضوعات مطرح‌شده مربوط به پرونده‌های خاص و مشکلات موردی برخی شرکت‌هاست و بخشی دیگر به اصل فرآیندها، ضوابط و الزامات قانونی بازمی‌گردد که باید این دو حوزه از یکدیگر تفکیک شوند. ممکن است یک واحد معدنی در فرآیند اخذ مجوزها یا ارزیابی‌های زیست‌محیطی با مشکل مشخصی مواجه باشد که برای حل آن نیاز به تعامل میان دستگاه‌های اجرایی، مراجع نظارتی و بهره‌بردار وجود دارد اما این موضوع با بحث کلی اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی تفاوت دارد. وی با اشاره به الزامات قانونی ارزیابی‌های زیست‌محیطی گفت ارزیابی زیست‌محیطی در حال حاضر یک الزام قانونی است و تا زمانی که قوانین و مصوبات مربوطه پابرجاست، دستگاه‌های اجرایی مکلف به اجرای آن هستند. با این حال، نقدها و پیشنهادهای بخش خصوصی درباره نحوه اجرا، هزینه‌ها، زمان‌بری و فرآیندهای موجود می‌تواند از طریق مجاری قانونی پیگیری و برای اصلاح به مراجع تصمیم‌گیر منعکس شود. نماینده بازرسی کل استان در ادامه گفت شوراهای تخصصی، اتاق بازرگانی و شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی می‌توانند با جمع‌بندی دیدگاه‌های کارشناسی و مطالبات فعالان اقتصادی، پیشنهادهای اصلاحی خود را در سطح ملی مطرح کنند تا در صورت نیاز، بازنگری‌های لازم در قوانین و مقررات انجام شود. خراشادی زاده اظهار داشت هر جا بهره‌برداران در چارچوب قانون برای تکمیل تعهدات و الزامات خود همکاری کرده‌اند، دستگاه‌های

اجرائی و نهادهای نظارتی نیز تلاش کرده‌اند ضمن حفظ چارچوب‌های قانونی، از توقف فعالیت‌های اقتصادی جلوگیری شود. وی همچنین تأکید نمود سازمان بازرسی وظیفه دارد اجرای قوانین و مقررات را رصد کند و هر موضوعی که با قوانین و ضوابط موجود مغایرت داشته باشد، مورد بررسی قرار دهد، در عین حال هدف همه دستگاه‌ها باید تسهیل امور در چارچوب قانون و حمایت از فعالیت‌های اقتصادی مشروع باشد. خراشادی زاده در پایان تأکید نمود دستیابی به راه‌حل مناسب مستلزم همکاری و تعامل میان بخش خصوصی، دستگاه‌های اجرایی و نهادهای نظارتی است تا ضمن رعایت الزامات قانونی و زیست‌محیطی، زمینه استمرار فعالیت‌های معدنی و حفظ سرمایه‌گذاری‌ها نیز فراهم شود.

پیشنهادهای استانی:

- ۱- مقرر گردید اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان طی مکاتبه ای اثرات اجرایی طرح ارزیابی زیست محیطی را به دادستان محترم مرکز استان منعکس و دادستانی محترم درخصوص واحدهای معرفی شده از سوی اداره کل محیط زیست استان، مساعدت بیشتری مبذول نمایند.
- ۲- پیشنهاد گردید دادستانی محترم استان اجرای طرح ارزیابی اثرات زیست محیطی (مصوبه هیأت محترم وزیران به شماره ۱۷۸۸۲/ت/۶۳۷۹۴هـ - مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۴ - درخصوص آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده ۲۲ قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران) را به عنوان یکی از موارد مخل تولید فعالیت های معدنی به دادستان محترم کل کشور منعکس نمایند.
- ۳- مقرر گردید موانع اجرای این بخشنامه و تبعات اقتصادی و اجتماعی آن از سوی مجمع نمایندگان استان پیگیری گردد.
- ۴- باعنایت به اعلام نماینده محترم اداره کل محیط زیست استان، بیشترین اتلاف زمانی درخصوص روند گزارش ارزیابی طرح های زیست محیطی معادن، مرتبط با استعلام وزارت نیرو (از سوی آب منطقه ای استان) می باشد، لذا مقرر گردید در خصوص دلایل تأخیر و طولانی شدن فرایند این استعلام مکاتبه ای از سمت دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی به شرکت آب منطقه ای استان ارسال گردد.

پیشنهادهای

پیشنهادهای ملی:

مقرر گردید موارد ذیل از طریق شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سطح ملی پیگیری گردد:

۱. اصلاح ردیف ۱۸ پیوست طرح های مشمول مصوبه هیأت محترم وزیران (شماره ۱۷۸۸۲/ت/۶۳۷۹۴هـ - مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۴) درخصوص آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده ۲۲ قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (موضوع ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح (پروژه) های بزرگ جدید و توسعه ای بزرگ) : در ردیف ۱۸ این پیوست درخصوص فعالیت های صنعتی و معدنی قید شده است : استخراج کلیه معادن فلزی و کانی غیر فلزی مشمول طرح ارزیابی زیست محیطی می گردد که با عنایت به پیش بینی رشد ۱۳ درصدی معادن در برنامه پنج ساله هفتم توسعه از یک سو و وقفه طولانی ارزیابی زیست محیطی برای معادن مشمول از سوی دیگر،

پیشنهاد می‌گردد: معادن فلزی مشمول EMP (برنامه مدیریت محیط زیست) یا EIA (ارزیابی اثرات زیست محیطی) شوند و این موضوع به استان‌ها تفویض اختیار گردد و کانی‌های غیر فلزی نیز از شمولیت طرح مذکور حذف گردد.

۲. عدم الزام دریافت پروانه بهره‌برداری معادن به ارائه طرح ارزیابی زیست محیطی برای معادن فاقد واحد فرآوری در محدوده معدن

۳. تعیین مهلت زمان مشخص و الزام آور برای بررسی گزارش‌های ارزیابی زیست محیطی از زمان ارائه گزارش به ادارات کل محیط زیست استانی تا اعلام نتیجه نهایی توسط سازمان حفاظت محیط زیست کشور برای معادن دارای واحد فرآوری در داخل محدوده معدن (مشمول ماده ۹۰ آیین نامه اجرایی قانون معادن)

۴. الزام به اعمال رویه‌های متفاوت و تفکیکی میان معادن دارای واحد فرآوری و فاقد آن، مطابق تفاهمنام‌های قبلی وزارت صمت و سازمان حفاظت محیط زیست، به منظور شفاف‌سازی فرآیندها و کاهش اختلاف برداشت‌ها در اجرای مقررات

۵. تدوین چارچوب جامع و کاربردی طرح‌های زیست محیطی به تفکیک نوع معدن توسط سازمان حفاظت محیط زیست در جهت تسهیل فرایندها، کاهش هزینه‌ها و بروکراسی اداری و در نتیجه افزایش سرعت اجرای پروژه‌ها: با عنایت به اینکه بسیاری از مسائل زیست محیطی در معادن دارای ویژگی‌های مشترک هستند به جای اینکه هر معدن به صورت جداگانه ملزم به تهیه طرح‌های زیست محیطی مشابه و تکراری باشد، برای هر گروه معدنی دستورالعمل‌های مشخص و جامعی تدوین گردد. (به عنوان مثال، برای معادن مس، آهن یا سایر مواد معدنی، مجموعه‌ای از الزامات و اصول زیست محیطی مشخص تعریف شود تا بهره‌برداران بر اساس آن فعالیت نمایند).

فهرست مستندات
و مدارک پشتیبان

- تصویب نامه هیأت محترم وزیران شماره ۱۷۸۸۲/ت ۶۳۷۹۴ مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۰۴ درخصوص آیین نامه اجرایی بند (الف) ماده ۲۲ قانون برنامه پنج ساله هفتم کشور (موضوع ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح (پروژه)‌های بزرگ جدید و توسعه ای بزرگ)
- فهرست طرح‌ها و پروژه‌های مشمول مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی با تعیین مقیاس (حذف منطقه بندی) - مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ شورای عالی حفاظت محیط زیست
- رای شماره ۱۴۰۳۱۳۹۰۰۰۶۷۰۹۴۰ مورخ ۲۲/۰۳/۱۴۰۳ هیأت تخصصی اراضی شهرسازی، منابع طبیعی و محیط زیست دیوان عدالت اداری
- ماده ۲۴ قانون معادن
- ماده ۹۰ آیین نامه اجرایی قانون معادن
- مکاتبه معاونت محترم امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت خطاب به معاون محترم رئیس‌جمهور و ریاست سازمان حفاظت محیط زیست - نامه شماره ۷۲۵۰۰۲۴ مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۶